LIBER SEXTVS DECRETALIVM D. BONIFACII PAPÆ VIII.

CLEMENTIS PAPÆ V. CONSTITVTIONES.

EXTRAVAGANTES, TVM VIGINTI D. IOANNIS PAPÆ XXII. TVM COMMVNES.

Cum Gloſſis diuerſorum.

PARS TERTIA.

Omnia nunc demum ad exemplar Romanum diligenter recognita.

EDITIO NOVISSIMA.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

LVGDVNI,
Sumptibus Nicolai Iullieron Typographi Regij & Ioannis Iullieron, fratrum.

M. DCXXIV.

CVM LICENTIA SVPERIORVM.

IOANNES Papa XXII. natione Gallus, patria Caturcenſis ex prouincia Aquitania, anno M.CCCXVI. Romanus Pontifex creatus eſt. Is præter conſtitutiones Clementis V. prædeceſſoris, multas quoque ſuas publicauit. Ad quas Zenzelinus de Caſſanis, quem alij Genzelinum vocant, vberes compoſuit commentarios.

INDEX EXTRAVAGANTIVM CVM VIGINTI IOANNIS XXII. TVM etiam Titulorum, & Capitulorum Extrauagantium communium, per alphabeti ordinem diſtinctus.

Rubricæ Extrauagantium XX. Ioannis XXII. iuxta ſeriem alphabeticam.

C

Conceſſione præbendæ, & Eccleſiæ non vacantis. Tit. 4. col. 29
Crimine falſi. Tit. 10. 83

E

Electione, & electi poteſtate. Tit. 1. 19

I

Iudæis & Sarracenis. Tit. 8. 76

M

Maioritate & obedientia. Tit. 2. 9

N

Ne ſede vacante aliquid innouetur. Tit. 5. 56

P

Pœnis. Tit. 12. 89
Præbendis & dignitatibus. Tit. 3. 25
Priuilegijs. Tit. 11. 86

R

Religioſis domibus. Tit. 7. 70

S

Sententia excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti. Tit. 13. 97

T

Tornamentis. Tit. 9. 79

V

Verborum ſignificatione. Tit. 14. 105
Voto, & voti redemptione. Tit. 6. 65

Index capitum Extrauagantium viginti Ioannis XXII. ſecundum ordinem alphabeti, numerúmque columnarum, ſingula demonſtrans.

A

Ad Apoſtolatus. de conceſſ. præb. & Eccl. non vacant. 31
Ad noſtri Apoſtolatus. de priuilegijs. 84
Ad conditorem. de verborum ſignificatione. 110
Ad onus. de ele. poteſtate. 6
Antiquæ. de voto, & voti redemptione. 64

C

Cupientes in miſericordia. de Iud. & Sarracen. 75
Cum ad ſacroſancta. de ſent. excommun. ſuſpen. & interdict. 94
Cum inter nonnullos. de verborum ſignificatione. 140

D

Dudum conſiſtente malitia. de pœnis. 86

E

Eccleſia Romana. de maior. & obed. 13
Execrabilis. de præb. & dignitatibus. 24

P

Prodeuns quaſi. de crimine falſi. 80

Q

Quia in futurorum. de tornamentis. 78
Quia nonnunquam. de verborum ſignificatione. 118
Quia quorumdam. de verborum ſignificatione. 147
Quorumdam exigit. de verborum ſignificatione. 201

S

Sancta Romana. de religioſis domibus. 68
Sedes Apoſtolica. de conc. præb. & Eccleſia non vacante. 68
Si fratrum. ne ſede vac. aliquid innouetur. 14
Suſcepti regiminis. de electione, & electi poteſtate. 9

Rubricæ quinque librorum Extrauagantium communium ſecundum ordinem alphabeti.

A

Authoritate, & vſu pallij. Libro primo. 182

C

Celebratione Miſſarum. Lib. iij. 301
Cenſibus, exactionibus, & procurationibus. Libro iij. 293
Conſuetudine. Libro j. 175
Crimine falſi. Libro v. 313

D

Decimis. Lib. iij. 285
Dilationibus. Lib. ij. 216
Dolo, & contumacia. Lib. ij. 218

E

Electione. Lib. j. 176
Emptione, & venditione. Lib. iij. 286

F

Furtis. Lib. v. 318

H

Hæreticis. Lib. v. 312

I

Immunitate Eccleſiarum. Lib. iij. 307
Iudicijs. Lib. ij. 213
Iudæis. Lib. v. 311

M

Maioritate, & obedientia. Lib. j. 196

N

Ne ſede vacante aliquid innouetur. Lib. iij. 256

O

Officio cuſtodis. Lib. j. 182
Officio delegati. Lib. j. 184
Officio iudicis ordinarij. Lib. j. 191

P

Pœnitentijs, & remiſſionibus. Lib. v. 330
Pœnis. Lib. v. 328
Poſtulatione Prælatorum. Lib. j. 175
Præbendis, & dignitatibus. Lib. iij. 226
Priuilegijs. Lib. v. 320

R

Rebus Eccleſiæ non alienandis. Lib. iij. 267
Regularibus, & tranſeuntibus ad religionem. Lib. iij. 287
Religioſis domibus. Lib. iij. 292
Reliquijs, & veneratione Sanctorum. Lib. iij. 304

S

Schiſmaticis. Lib. v. 316
Sententia excommunicationis. 344
Sepulturis. Lib. iij. 292
Simonia. Lib. v. 309

T

Treuga, & pace. Lib. j. 207

V

Vita & honeſtate Clericorum. Lib. iij. 225

Index capitulorum Extrauagantium communium, per alphabeti ordinem, & numerum columnarum, ſingula demonſtrans.

A

Ad certitudinem. de ſent. excom. 349
Ad conſultationem. de præb. & dign. 250
Ad noſtrum. de regul. & tranſ. ad relig. 291
Ad regimen. de præb. & dign. 233
Ad Romani. de præb. & dign. 255
Ad vniuerſalis. de treuga, & pace. 207
Ambitioſæ. de reb. Eccl. non alien. 267
Antiquorum. de pœn. & remiſſ. 330

C

Cum deteſtabile. de ſimonia. 310
Cum Mattheus. de hæreticis. 311
Cum nonnulla. j. de præb. & dignit. 232
Cum nonnulla. ij. de præb. & dignitatibus. 233
Cum præcelſum. de rel. & ven. ſanct. 304

D

Debent ſuperioribus. de off. iud. ord. 191
Declarationes. de decimis. 283
Deteſtandæ. de ſepultura. 292
Dignum arbitrantes. de Iudæis. 312
Diſſenſiones. de poſtul. Præl. 176
Diſpoſitionem. de celeb. Miſſ. 301
Diuina. de priuil. 316
Diuinæ. de pœnis. 328
Docta ſanctorum. de vita, & honeſt. Cleric. 225
Dudum. de Schiſmaticis. 316

E

Etſi Dominici. j. de pœn. & remiſſ. 340
Etſi Dominici. ij. de pœn. & remiſſ. 346
Etſi decreat. de maior. & obed. 206
Etſi in Temporalium. de præb. & dign. 228
Excommunicamus. de ſent. excom. 344
Ex debito. de elect. 182
Execrabilis. de præb. & dign. 229
Ex eo. de hæreticis. 312
Exhibitam. de priuilegijs. 327
Ex ſuperna. de præb. & dign. 216

F

Frequentes. de iudicijs. 214

G

Grauis nimis. de reliq. & ven. ſanct. 305

I

In deliberatione. de dilation. 216
Inſolitis. de furtis. 318
Iniuncta. de elect. 176
Inter cunctas. de priuil. 320

M

Malitiæ. de maior. & vſu pallij. 182
Meretis. de priuil. 325
Multa mentis. de Iudæis. 311

N

Nuper. j. de præb. & dign. 243
Nuper. ij. de præb. & dign. 249

P

Paſtoralis. de immunit. Eccl. 308
Pia ſollicitudine. de præb. & dign. 226
Poſtulaſti. de præb. & dign. 250
Prouide. de ſent. excom. 346

Q

Quemadmodum dicim. de pœn. & remiſſ. 341
Quia cunctis. de off. cuſt. 183
Quia nonnulli. de ſent. excom. 350
Quod olim. de immunit. Eccl. 307

R

Ratio recta. de relig. dom. 298
Regimini. j. de empt. & vend. 288
Regimini. ij. de empt. & vend. 290
Rem non nouam. de dolo & contum. 218

S

Saluator. de præb. & dign. 245
Sancta Romana. de elect. 179
Sane in vitanda. de ſimonia. 309
Sedes Apoſtolica. de off. deleg. 184
Si religioſus. de elect. 179
Spondent. de crimine falſi. 319
Super cathedram. de ſepult. 274
Super gentes. de conſuet. 175
Suſcepti. ne ſede vacante. 257

V

Vas electionis. de cenſibus, &c. 293
Vas electionis. de hæret. 313
Viam ambitioſæ. de regular. & tranſ. ad relig. 290
Vices illius. de treuga, & pace. 211
Vnam Sanctam. de maior. & obed. 196
Vrgentes. de pœn. & remiſſ. 337
Vt Prælatorum. de maior. & obed. 203
Vt quæ. de off. iu. ord. 29

FINIS.

S.AVGVSTIN
S.HIERONYM
S.IOANNES
MOYSES
S.MATTHÆVS
IOB
S.LVCAS
DAVID
S.MARCVS
ESAIAS
S.PAVLVS
S.GREGORIVS
S.AMBROSIVS
IEREMIAS

Prima gl. legitur sine recitatione; tamen tria facit. Nam allegatione, & causa præmissis, invocat suffragium diuinum, exponens ad quid. Secundo ponit operis utilitatem, quam optat. Tertio de quorumdam hominum sermone loquens, operis defectus excusat, & profectus attribuit Archidiacono, quem commendat, & cui subiicit hoc opus totum. Andr. in nouella.

In Vaticano, & aliis antiquis codicibus non habetur: habetur tamen: *Incipit liber Sextus Decretalium Domini Bonifacii Papæ VIII.* & hoc inscriptio in principio præfationis intelligitur.

Q[V]ia præpostorus est ordo, prius humana subsidia petere, quam illa diuina postulare. [illegible] *de consecr. dist. 5. cap. omnis Christianus.* In [illegible] ego Ioannes Andreas Bononiensis in omnibus [illegible], inter Decretorum Doctores licet minimus tamen indignus, cupiens huius

LIBER SEXTVS DECRETALIVM DOMINI BONIFACII PAPÆ VIII.

BONIFACIVS [a] Episcopus [b] seruus seruorum Dei [c],

operis mei facere principium ad inuocationem, honorem, & laudem nominis Iesu Christi: quod quando recolo, flectere mentis genua soleam corde. *Instit. de iustit. Extra de constit. c. cum omnes.* Huius ad eum, inquantum possum, humiliter porrigo preces, vt non ponderata humanis demeritis, sua sola clementia in me sui cœlestis irrigui gratiam influat, scientiæ & eloquentiæ supplendo defectum, augendo ingenii modulum, & memoriæ quantitatem: vt possim scripturarum huius libri veritatem pandere, errores fugare, ænigmata reserare, nodos soluere, obscura dilucidare, & dubia declarare. ¶ *de relig. & vene. sanct. c. 1. §. homo quisque. in fi.* §. ut sic scientia & augmentum scientiæ, virtus, & gratia in me impleatur verbum Psalmistæ: *De virtute ambulabunt in virtutem. de pœn. dist. 2. c. cum sanctum.* [illegible] præbeat, plantetur, ædificetur, roboretur, & consolidetur huius iuris scientia in mentibus et cordibus auditorum. *24. q. 1. c. adducenti. in fin.* ut per eam ipsorum [illegible] & directa sint corpora. *de prob. cap. multa. in fin.* ipsorumque corporum membra reddantur iustitiæ [illegible], *ut 47. dist. c.* [illegible] *quosdam*, ut sic eruditæ sint animæ, & [illegible] indiuisæ [illegible] beatitudinem mereantur. *de pœn. dist. 2. c. illa anima, & c. seq.* Sit autem hoc opus memoriale [illegible], iuuenes instruat, cum patribus conferat, & deinde excusso negligentiæ somno. *¶ de homo. per homines. in fin. 1. resp.* assiduos & vigilantes reddat ad studium: ut sermo meus similitudinem amoris huius scientiæ in eis incendens, in illam ferat, & mentes eorum [illegible], dominum dignissimum faciat. *de pœn. dist. 2. c. §. forma.* Laudabitur igitur hoc opus, melioribus [illegible] relinquetur, & merito reprehendetur amplectens [a] autem non resisto, sed velut agnus coram tondente me, non aperiam os meum. *de pœn. dist. 1. c. si autem inquit. ad §. 2. vel.* parum [illegible] 24. q. 3. cap. 1. Adscribatur igitur insufficientiæ meæ, quicquid in hoc opere reprehendendum extitit: ne tamen reddant aliqualiter in his excusatum cognoscendæ veritatis affectus, & non debilis amor, quem erga per suum assiduum, & studentes, quibus attractus, & [illegible] compulsus manum ad calamum mittere: licet ad id insufficientissimum me cognoscam. Si quid ibi autem fuerit notandum dignum, & vtile, prius diuinæ potentiæ adscribo: secundo Reuerendissimo Patri, sub cuius vmbra quiesco, & Doctori doctorum (licet indignus) Domino Guidoni de Baisio Archidiacono Bononiensi, ex cuius scriptis & dictis (quæ non in pluribus reperio, sed in terminis & maxime in lectura per ipsum super libro Decretorum nouiter compilata) infra scripta collegi. Et licet omnium peritorum huius iuris dicta, vel scripta sua redacta putem esse subiecisse: vt quod approbat, approbarem: & quod reprobat, haberem in singulis reprobatum: illa tamen audacia huius operis scripta eius correctioni subiicio, & profiteor me tenere, quod approbat, & non tenere, quod reprobat. Et si qua in hoc opere sua dictis vel scriptis aliter contraria, habeat cogito illa pro non scriptis: & per hoc [illegible] pandit, [illegible] eam posse, vt 24. q. 2. c. hæc est fides. de summa. Trin. c. damnamus in fin.

Glos. sequens facit. Primo circa quædam in principio libri [illegible] duplicem exceptionem remouit. Secundo distinxit. Tertio casum ponit.

B[a] *Onifacius Episcopus.*] Ex rationes mentis quia in principio secundi, tertii, quarti, & quinti libri Decretalium: quæritur non solum de his quinque, sed sexto, quæ sunt in cuiuslibet libri principio rationibus: sed in principio voluminis sufficit quæsiuisse. In principio huius sexti libri, licet non idem sit author, quatenus præmittitur ut sit breuitatis causa ad ea sufficiat remisisse, quæ in principio Gregorianæ compilationis per formam notata fuerunt. Et licet antiqui sit Rhetoricorum altercatio, an salutatio sit pars Epistolæ, ad eorum disputationes & solutionem relinquens, hoc proœmium in quatuor diuido partes. In quarum prima salutatio ponitur vsque ibi, *sacrosanctæ*. In secunda narratio vsque ibi, *cæterum*. In tertia narratio vsque ibi, *volentes*. In quarta conclusio

vsque in finem. Primo igitur Dominus Bonifacius Doctores, & Scholares morantes Bononiæ [a] salutat, & benedicit. Secundo commendando dicit, quod semper solicitè circa commoda subiectorum, & voluntarie laborat: & interdum totis noctibus vigilat, atque in ea declarando, & noua condendo, vt ipsorum scandala tollat, & lites reprimat: ad quod se teneri fatetur ex officio dispensationis sibi creditæ, per quod præest sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quæ à Deo prælata fuit cunctis Ecclesiis, & effecta totius orbis magistra. Tertio narrat, se sic ad huiusmodi requisitum instantiam, vt eliceret, quæ ex Extrauagantibus editis post compilationem Gregorii nonii ab ipso, vel aliis Romanis Pontificibus teneri, & quæ refutari deberent, & qui fuerint auctores ipsarum. Quod efficere desiderans, per tres nominatos in litera, Extrauagantes ipsas fecit diligentius recenseri, quarum multæ reuocatæ fuerant, quia temporales, vel iuri contrariæ, vel superfluæ: reliquæ in melius reformatæ, cum nullis constitutionibus per ipsum nouiter editis mandauit in vnum librum redigi, & sub debitis titulis collocari, illumque librum vult adiungi quinque libris Decretalium, & vocari Sextum: cum senarius numerus sit perfectus. Dicit deinde, quod ideo non mandauit has constitutiones in compilatione Gregorii sub suis titulis poni, quia oportuisset multos libros destrui, & nouos fieri cum maximis laboribus, & expensis. Quarto concludendo, mandat ipsis Doctoribus, & Scholaribus, quod ipsum librum mature compilatum, quem sub Bulla transmittit, absque dubio recipiant, solo vsuri in iudiciis, & scholis, & præcipit, quod vlterius non recipiant, nec pro Decretalibus habeant aliquas constitutiones Romanorum Pontificum editas post compilationem Gregorii noni Papæ, quæ in ipso Sexto libro insertæ, vel reseruatæ non sint. Hoc dicit proœmium.

Glos. seq. tria facit, auctorem commendat, nominis etymologiam ponit: quæritur obiiciendo de lege, & simpliciter soluit, lege respondendo.

a ¶ *Bonifacius.*] Ex prædecessoribus suis eiusdem nominis, hoc ipse facit octauus, credo, quid vnicam Decretalem habuimus. *Scilicet* [illegible] *de præsumpt. c. nullus.* [a] Et dicitur Bonifacius, quasi bona faciens: & verè est consonans nomen rei, prout esse debet. 12. *dist. c. clerus. de prob. c. cum secundum. Instit. de don. §. est & aliud.* Bonum igitur, immo optimum opus fecit, nostrum ius canonicum illuminando, & per declarationes antiquorum iuuans, & per editiones nouarum ¶ sequitur. Sed solent iuuenes dubitare, qua ratione mutetur nomen in creatione Romani Pontificis, cum nominis mutatio prohibita sit. *C. de mu. nom. l. 1.* hic enim prius vocabatur Benedictus, modò Bonifacius est nominatus. Innocentius quartus, prius Sinibaldus. Gregorius decimus, prius Theobaldus. Cœlestinus quintus Petrus. Respondetur hoc fieri, vt ostendatur ad permutationem nominis, factam mutationem hominis: cum enim prius esset purus homo, nunc vicem vel Dei gerit in terris. ¶ *vt Eccles. benef. c. vt nostrum.* Vel dicas: quia omnis actio Christi nostra est instructio. *de Elect. c. significasti. 42. q. 1. c. non omnis potestas.* Sed in promotione Petri mutatum est ei nomen cum primo vocaretur Simon. *21. dist. c. in nouo.* Sed Romanus Pontifex vicem Petri gerit. *¶ qui fi. sint leg. c. per venerabilem.* [b] nec ad eius instar, [illegible] mutandum [illegible]. Præterea æquum fuit mutationem his [illegible] possit proprio turpe originale nomen habere: pone exemplum. [illegible] *elect. c. per inquisitionem.* vnde non esset æquum ipsum illo nomine vocari. [c] Ex his autem de mutatione nominis [illegible] intelligitur.

Glos. seq. de stylo scribendi tractans, quæritur exponendo soluit, & de Iustinian. exemplum.

b ¶ *Episcopus.*] Ante consecrationem & coronationem sic scribitur: Bonifacius electus Episcopus. & adduntur dicere in fine libri super data. Et quare se vocet Episcopum, cum sint in Ecclesia Dei dignitates Episcopales maiores, dubitari posset: dicendum ordine sit Ecclesiæ. *21. c. dist. c. cleros. & c. in nouo. & 2. dist. 93. c. legimus. & c. seq.* Illorum autem ordinum Episcopalis est maior, quo ordinum ipse est in omni maiorem, vel parem. *facit quod no. a 1. dist. in nomine pro. 2. 95. & 93. dist. c. legimus.* Non ergo à dignitate, sed ab ordine voluit nuncupari, se vocat Episcopum. Et est contra Theologos, qui dicunt solum esse septem ordines. Dicunt enim, quod Episcopalis, & Psalmistatus non sunt ordines, pro eo quod certum officium circa confectionem Eucharistiæ non est illis ordinibus deputatum. Nos Iuristæ contra, [d] per iura prædicta, de hoc *sup. de pur. can. c. quotiens.*

Glos. seq. tria, per quæstionem, vel obiectionem, quam soluit quadrupliciter, & connotatur.

c ¶ *Seruus seruorum Dei.*] Non simpliciter seruit seruum, sed seruum

Psal. 83.

a Contra detractores S. Hieronym. in prolog. Librorum Regum: *Numquam enim Christianis* [illegible] ... *to. Andr.*

a En varietatibus fa[illegible] ... fecit Bonifacius, sed [illegible] hunc librum misit.

a In decretis tamen Ioha. de Bonifacio, 79. dist. c. sed 97. dist. c. 1. & c. [illegible] deuotissima de consec. dist. [illegible] *Arch.*

a Ita [illegible] propter [illegible] C. de [illegible] de [illegible] Card. in de [illegible] vers. ing.

Secuntur Doctores [illegible] c. præcedenti infra c. de ele. [illegible] And. in c. 1. [illegible] de [illegible]

Arbor Conſanguinitatis.

Non gignunt dextros, qui ſtant in parte ſiniſtra:
Laua dat vxores, dat tibi dextra mares.

Figura preſens arbo[illegible] [illegible] ſupiori [illegible] gradu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

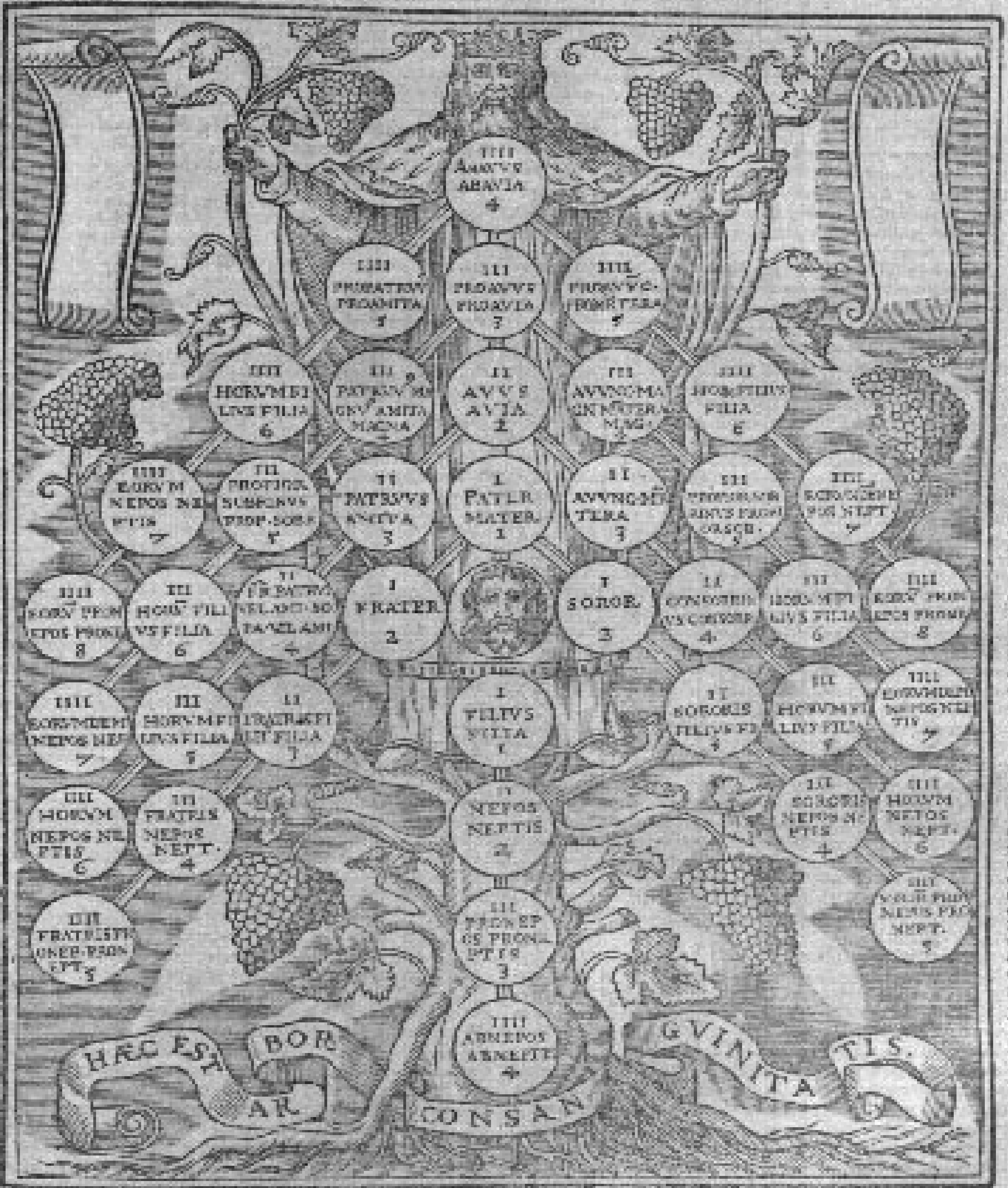

Conſanguinitas eſt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

CONSANGVINITAS PER TRES
regulas declaratur.

PRima regula magiſtralis per lineã rectã. Aſcendentium & deſcendentium quot ſũt perſonæ de quibus quæritur cõputatis intermedijs, vna dempta, tot ſunt gradus inter eas. [illegible] quantum diſtat abnepos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in eccleſia [illegible] vtrinque computato & intermedijs, quinque ſunt perſonæ, dempta vnica, quatuor ſunt gradus: & ſic de alijs.

¶ Per lineã collateralẽ duæ ſunt regulæ.

¶ Collateralium in linea æquali quoto gradu quis diſtat à communi ſtipite, toto diſtant inter ſe, vel ſibi attinent. Exemplum pone: Cum facias abauum ſtipitem inter P. & pronepotem propinquũ nam illi ſunt in linea æquali quilibet diſtat à ſtipite quarto gradu: ergo inter ſe quarto. De computatione tantummodo canonica loquor.

¶ Collateralium in linea inæquali quoto gradu remotior diſtat à cõmuni ſtipite, toto diſtant inter ſe. Exemplum pone faciendo abauum ſtipitem. P. & filius propinqui ſunt in linea inæquali. Computemus igitur à remotiore. Scilicet à P. ſed P. diſtat à ſtipite quarto gradu, ergo & à filio propinqui quarto. Semper intellige ſecundum canones.

¶ Per arborem conſanguinitatis & modũ computationis ciuilem dictæ ſunt regulæ. Prima in linea recta aſcendentiũ & deſcendentiũ, quot ſunt perſonæ de quibus quæritur cõputatis intermedijs vna dempta, tot ſunt gradus inter eas.

¶ Pro linea collaterali.

¶ Collateralium in linea æquali quoto gradu quis diſtat à communi ſtipite, toto duplicato diſtant inter ſe, vel ſibi attinent. Nam ſecundum leges quælibet perſona gradum facit in collateralibus. Computatio enim Legiſlatorum alia eſt quàm computatio Decretiſtarum.

¶ Collateraliũ in linea inæquali, quot ſũt perſonæ ſtipite dẽpto, tot eſſe

In Stat. Decretal. ad fol. 605.

gradus. Si ampliorẽ quæras enucleationẽ, recurre ad I. And. declarationẽ.

[illegible] Ixta, [illegible] arboris diuerſi olim diuerſum modum tenentibus, Ioãnes de Deo Hiſpanus post illum lecturæ ipſius arboris nouum modum aſſumẽs, per ſuas metricas regulas ipſius intellectum vtilis ſuo apertius: ſed propter multitudinem regularum, & verſuum obſcuritatem aliquibus notum ignotis alijs ignotum ignotius reddidit. Attendens igitur ego Io. An. Andr. inter Decretorum Doctores minimus & indignus, quamuis eorum arborem exponi iuſſit, ac laborantibus naturã cõſanguinitatis & affinitatis ignotã, notã & habent [illegible] ſpeſſionẽ nominum ſcientiam quo tam longua [illegible] [illegible] poſſit expeditè [illegible] complani.

¶ Primò quærens ad vtramque arborem ad quid ſit eis inuentio an neceſſaria. Secundò, an ſit authentica. Tertiò, ad quid in volumine decretalium reperitur, quæ olim ſtetut in decretis.

¶ Primæ quæſtioni ex ſuperius dictis patet ſolutio. probatio enim ad oculum aliàs vincit. *Inſt. de gradi. §. agnationem.* 17. q. 1. c. *nec aliquis.* Ex viſione enim facti quandam notitiã percipiuntur quàm elocutione. extra *de donat. Apoſtolicæ*, ver. ſi Hinc eſt quod agroch [illegible] ſubiectas oculis. 16. q. 3. c. *nemo de præſcript. c. quia iudicantis* & *ſi* reg. l. 3. Veritas inſpectio an mulier ſit prægnans *ff. de ventr. inſpi.* l. 1. in prin. Locorũ [illegible] inueſtigatio, an mulier ſit virgo. extra *de proba. c. propoſuiſti.* an arcta *de frig. & mal.* c. *fraternitatis*, vel aliter impedita, *eod. tit.* c. *ex litteris.* Iniuriæ an ſit atrox [illegible] *ff. de I. [illegible]* Papulas an leueuq. vel ſeiſſe. *Forma ſab. habet.*

¶ Ad ſecundum dic quod arbor authentica eſt, quod patet ex canonibus Iſidori & Alexandri 35. q. 5. c. 1. 2. & [illegible]

¶ Ad tertium dic quia in decretis de cõſanguinitate & affinitate tractatur, vtile fuit ibi arborem ponere. & quia in decretalib. eſt idẽ tractatus, & in hoc volumine eaſ ſciẽr [illegible], & hoc maxime, quia modicũ

Vtilis [illegible] [illegible] [illegible]

¶ [illegible]

vnam.

Arbor Affinitatis.

Multa dies, variúſque labos huiuſce parauit
Artis notitiam: quæ modò clara patet.

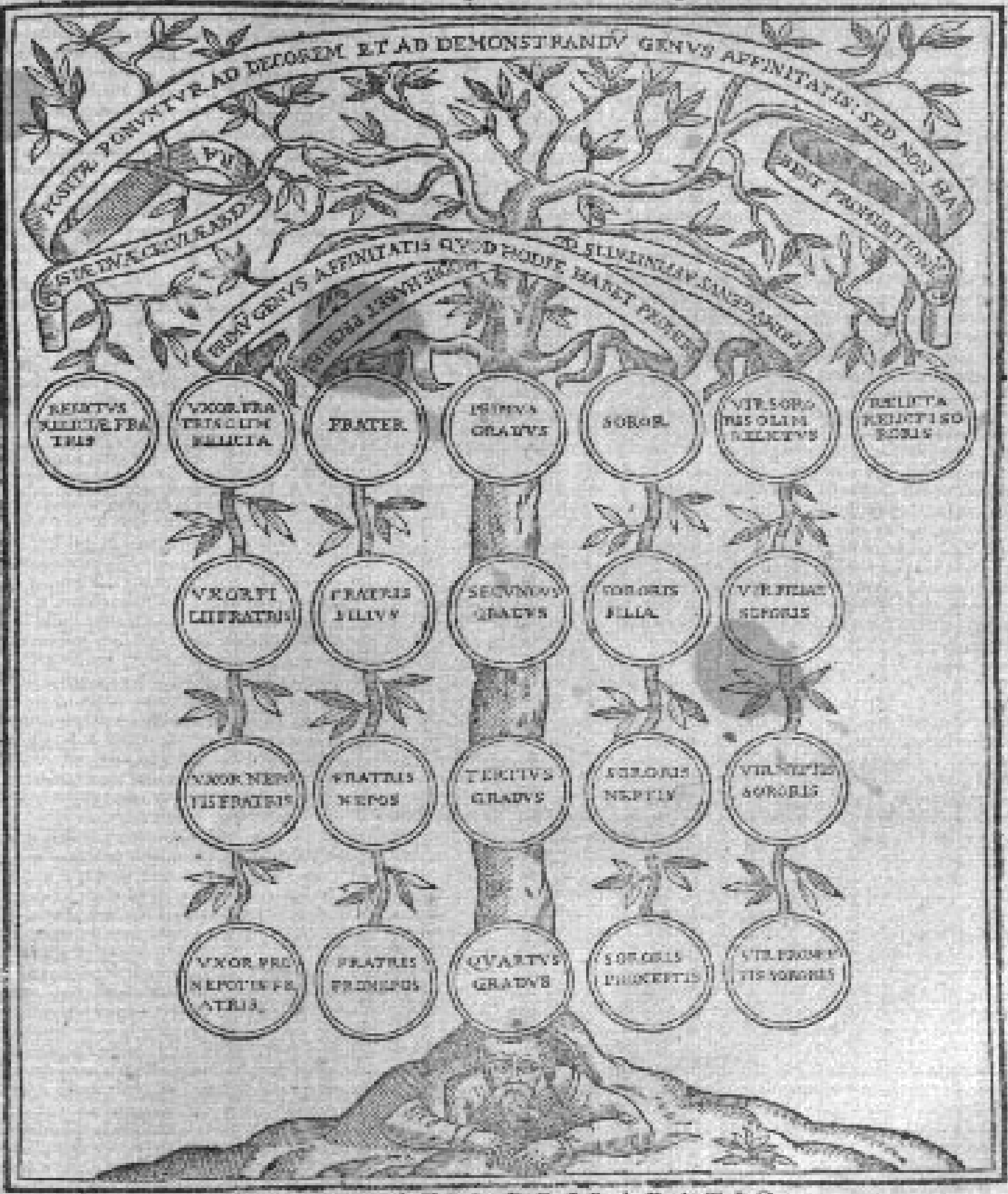

AFFINITATIS DECLARATIO.

AFfinitas ſecundùm canones eſt perſonarum proximitas ex coitu proueniens omni carens parentela. Et dicitur affinitas quaſi duorum ad unum finem unitas, eo quòd duæ cognationes diuerſæ per nuptias ſecundùm leges, vel per coitum ſecundùm canones copulantur, & altera ad alterius cognationis finem accedit, vt *ff. de gradi. cogna. l. non facile. §. affines.*

¶ Scias autem quòd affinitas eſt perpetuum impedimentum, quod durat etiam mortua perſona, qua mediante contrahitur. *35. q. 10. c. fraternitatis.*

¶ Per carnalem copulam viri & mulieris inter conſanguineos mulieris & virum, & inter conſanguineos viri & mulierem contrahitur affinitas primi generis eiuſdem gradus, cuius eſt conſanguinitas. Si ergo conſanguineus tuus cognoſcat mulierem, & vis ſcire quoto gradu affinitatis attinet tibi mulier illa, vide quoto gradu eſt tibi conſanguineus tuus, & quoto eſt tibi ille conſanguineus, tanto mulier eſt tibi affinis, & ſemper in primo genere. Dictu̅ eſt in regula viri & mulieris, & non viri & vxoris: quia ſecundùm canones etiam per coitum fornicarium & inceſtuoſum contrahitur affinitas, *prout de eo qui cog. conſan. vxor. ſuæ. c. diſcretionem. & c. per.* Inter conſanguineos mulieris & virum, & conſanguineos viri & mulierem, ideo dicitur quia inter virum & mulierem non contrahitur affinitas, ſed ipſi ſunt affinitatis cauſa. Item inter conſanguineos viri, & conſanguineos mulieris nulla eſt affinitas. Vnde duo fratres ſimul habere cum duabus ſororibus, pater & filius cum matre & filia, ſed eſt affinitas inter conſanguineos mulieris & ipſum virum, & conſanguineos viri & ipſam mulierem, *de conſan. & affi. c. quod ſuper his.*

REGVLA. Quotieſcunque inter vnam perſonarum, de quibus quæritur, & coniugem alterius non eſt, vel non fuit conſanguinitas uſque ad quartum gradum incluſiue, nulla eſt prohibitio: vt inter me & coniugem nepotis mei non poteſt eſſe matrimonium, quia nepos meus eſt mihi conſanguineus intra quartum gradum.

ALIVD EXEMPLVM. Soror mea habuit maritum, ea mortua maritus eius aliam accepit, quo defuncto poſſum contrahere cum eius relicta, quia inter me & illam relictam nulla eſt, nec fuit conſanguinitas.

AD arborem affinitatis & eius materiam tranſeamus. Et primo videndum eſt, quid ſit affinitas, & vnde dicatur, & quomodo ipſius genera inſurgant, & gradus computentur: deinde arborem formamus. Ponemus poſtea quædam notabilia, & quaſdam quæſtiones.

¶ Eſt autem affinitas perſonarum proximitas ex coitu proueniens, omni carens parentela, hoc ſecundùm canones: ſed ſecundùm leges eſt proximitas proueniens ex nuptiis, & requiritur ſecundùm leges, quod legitimæ ſint nuptiæ, non interdictæ, vt contrahatur affinitas. *ff. de gradi. l. non facile. §. ſciendum.* Et dicitur affinitas quaſi duorum ad vnum finem vnitas, eo quòd duæ cognationes diuerſæ per nuptias ſecundùm leges, vel per coitum ſecundùm canones copulantur, & altera ad alterius cognationis finem accedit, vt *in ead. l. §. affines.* Affinitas definitur.

¶ Sed quod per fornicarium coitu̅, & inceſtuoſum ſecundùm non contrahatur affinitas patet *de eo qui cog. conſan. vxor. ſuæ. c. diſcretionem. & eo. tit. c. ſuper eo.* Sed conſideratio legis fuit circa hæreditates & cauſas defendas, & ne quis cogatur aduerſus affinem teſtimonium dicere *ff. de gradi. l. iuriſconſultus. in princ. & ff. de teſtib. l. 3. & 4. quæſt. 3 §. item in* Affinitas per coitum fornicarium non contrahitur.

eo.